

Asia: VN/32318/2023

Kansallinen mineraalistrategia

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lapin kauppakamari kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Kansallisesta mineraalistrategiasta. Strategian päivittäminen on erittäin tarpeellista, kun otetaan huomioon kasvavat raaka-ainetarpeet vihreän siirtymän ja digitaalisen murroksen toteuttamiseksi sekä Suomen rooli EU:n kriittisten raaka-aineiden arvoketjussa. Strategian laatimisen prosessi on ollut hyvin osallistava, ja siinä on huomioitu laajasti eri sidosryhmien näkemykset. Tämä lähestymistapa vahvistaa strategian hyväksyttävyyttä ja relevanssia. Lapin erityisrooli Suomen mineraalitalouden keskiössä korostaa alueen merkitystä strategian toimeenpanossa.

Tavoitteet ja toimenpidesuositukset

Lapin kauppakamari pitää strategian tavoitteita pääsääntöisesti hyvinä ja kannatettavina. Erityisen myönteistä on, että strategia pyrkii edistämään vastuullista mineraalitaloutta ja kestävää kasvua. Samalla haluamme tuoda esiin seuraavia näkökulmia:

Malminetsinnän merkitys: Malminetsintä jää strategiassa suhteellisen vähälle huomiolle, vaikka se on keskeinen edellytys mineraalivarantojen hyödyntämiselle. Ehdotamme, että malminetsinnän rahoituksen turvaaminen ja sen aseman vahvistaminen sisällytetään selkeämmin strategiaan. Malminetsintä tulee jatkossa myös määritellä TKI toiminnaksi.

Kierrätyksen rajallisuus: Vaikka kiertotalous on tärkeä osa kestävää mineraalitaloutta, se ei yksin riitä vastaamaan kasvavaan mineraalikysyntään. Uudet raaka-aineet ovat välttämättömiä etenkin korkeateknologian sovelluksissa, mikä korostaa vastuullisesti toteutettujen kaivosten merkitystä. Tämä koskee erityisesti Pohjois-Suomea, jossa on suurin potentiaali uusien raaka-aineiden louhinnalle ja jatkojalostukselle.

Kansallinen arvonlisä ja jalostusaste: Strategian painotus arvonlisän kasvattamisessa Suomessa on kannatettava. Jalostustoimintaa ja mineraaliklusterin kehittämistä tulee ohjata erityisesti niille alueille, joilla mineraalipotentiali on suurin.

Kiertotalouden integrointi: Kiertotalouden rooli strategiassa on vahva, mutta sen käytännön soveltaminen voisi olla konkreettisempaa.

Kaivosmineraaliveron tuottoa voidaan rahastoida vain valtiolle menevästä osuudesta, toisaalta olisi tarve sille, että valtiollekin suunnattu osuus jaettaisiin niille kunnille, jotka vastaavat osittain kaivosten ympäristövaikutuksista. Tästä syystä kannustamme ensisijaisesti strategian mukaiseen kaivosmineraaliveron arviointiin.

Tämä linkittyy myös kirjaukseen kotimaisen pääoman suuntaamisesta mineraalialalle. Erityisesti malminetsinnässä ja kaivoshankkeiden aloituksessa Tesiltä odotetaan aktiivisempaa otetta.

Maankäyttökysymykset hyvin vähäiset strategiassa ja maankäytön yhteensovittaminen ja mahdollistaminen pitäisi ottaa paremmin huomioon. Esimerkiksi Lapissa Metsähallitus on suurin yksittäinen maanomistaja.

Yhdymme Mining hub hankkeen kirjaukseen siitä, että mineraalistrategian on otettava huomioon myös Pohjoisen ohjelman kirjaus.

Resurssit ja seurantamekanismit

Strategian onnistuminen edellyttää riittäviä resursseja ja selkeitä seurantamekanismeja. On huolestuttavaa, ettei strategiassa ole määritelty tarkempia keinoja resurssien turvaamiseksi tai konkreettisia mittareita tavoitteiden etenemisen seuraamiseksi. Ehdotamme seuraavia toimenpiteitä:

Seurantamekanismit: Strategian toimeenpanolle on luotava selkeät mittarit ja vastuutahot. Näiden avulla voidaan seurata konkreettisesti tavoitteiden toteutumista ja tarvittaessa tehdä korjaavia toimenpiteitä. Mineraalistrategian seurantaan voitaisiin nimetä esimerkiksi valmisteluun osallistuneiden tahojen keskuudesta seurantaryhmä.

Resurssien riittävyys: Ympäristöhallinnon ja muiden viranomaisten resurssien riittämättömyys on jo nykyisellään ongelma. Tämän vuoksi strategian toimeenpanoon on osoitettava riittävät resurssit, jotta lupamenettelyjen sujuvoittaminen voidaan varmistaa.

Alueellinen näkökulma: Strategiassa tulisi korostaa alueellisten toimijoiden roolia strategian tavoitteiden toteuttamisessa. Tämä vahvistaisi alueellista hyväksyttävyyttä ja yhteistyötä.

Lopuksi

Lapin kauppakamari pitää uutta Kansallista mineraalistrategiaa erittäin tärkeänä asiakirjana, joka tarjoaa kattavan suunnan suomalaisen mineraalitalouden kehittämiseksi. Strategian onnistunut toimeenpano edellyttää kuitenkin konkreettisia toimenpiteitä malminetsinnän edistämiseksi, kiertotalouden ja jalostustoiminnan integroimiseksi sekä riittävien resurssien turvaamiseksi. Lapin erityinen asema mineraalitalouden ytimessä antaa alueelle merkittävän vastuun ja mahdollisuuden olla keskiössä strategian tavoitteiden saavuttamisessa. Kannustamme strategian jatkokehittämiseen näiden huomioiden pohjalta.

Ansala Liisa
Lapin kauppakamari